

В. І. Ляшенко,

доктор економічних наук, професор,
ORCID 0000-0001-6302-0605,
e-mail: slaval.aenu@gmail.com,

О. А. Бородіна,

кандидат наук з держ. управління,
ORCID 0000-0001-7469-9529,
e-mail: borodinaoksana1306@gmail.com,

О. В. Ліщук,

аспірант,
ORCID 0000-0003-2157-2473,
e-mail: olishchuk@gmail.com,

Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ,

ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ ЯК СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ СТИМУЛЮВАННЯ РЕІНВЕСТИЦІЙ В ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКАХ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Ефективна інноваційно-інвестиційна діяльність є найважливішою умовою зростання та сталого розвитку економіки держави. Промисловість і, передусім, переробна промисловість відіграє провідну роль у розвитку інноваційних екосистем. Вона формує попит на освіту, висококваліфікованих фахівців, нові технології, тим самим сприяє зростанню продуктивності, доходів і зайнятості, створенню економічних умов підвищення добробуту населення [1].

Важливість прямих іноземних та внутрішніх інвестицій у повоєнному розвитку України не викликає сумнівів. Майбутнє повоєнне відновлення економіки України – монументальне завдання, яке матиме широке коло стейкхолдерів, потребуватиме масштабного фінансування та наразі знаходиться у фокусі міжнародної уваги. Так, у Лондоні, на теренах міжнародного заходу Ukrainian Infrastructure Forum, було презентовано українську інвестиційну платформу Advantage Ukraine, запит на яку уже надійшов від стратегічних та портфельних інвесторів із США, Великої Британії, Німеччини, Данії, Бельгії, Південної Кореї та ін. [2]. Там же на форумі в Лондоні, де були присутні представники міжнародних організацій, уряду України і громадського сектору, було напрацьовано формулу: не відновлення зруйнованої застарілої інфраструктури, а Модернізація – причому модернізація всіх сфер, від інфраструктури й економіки до освіти та ролі у Світі. Україна може і повинна взяти на себе лідерство у формуванні й реалізації плану Відновлення та Модернізації. І сама Україна має визначити власну візію. Start Now – планування і реалізація планів – мають початися в поточний момент, а не після Перемоги. Інклюзивний трикутник – долучення українського

громадянського суспільства та бізнесу до формування і реалізації плану Модернізації України [25]. Саме така конфігурація дозволить реалізувати антикорупційну політику й реалізувати інтерес України. Але ми знову й знову повертаємося до антитез:

Перша – Стійкість і виживання замість Модернізації. Все більше і більше розуміння серед міжнародних партнерів, що Україна може стати Next Big Thing (Новою великою можливістю) Європи. Але знову – навіть українські чиновники – повертаються до формули «хоч би відновлення».

Друга – Передача обмежених ресурсів із лідерством європейських інституцій (але без окремої інституціоналізації з залученням України). Недовіра до української державної влади домінує в рішеннях наших партнерів.

Третя – «неначасі». Базовим підходом залишається обережна допомога стосовно тих ризиків, які вже реалізувалися. Передбачаючи російські терористичні атаки на українську цивільну житлову, логістичну й енергетичну інфраструктуру, з лютого ми просили закрити небо над Україною. Але відмова Заходу від цього розв'язала руки Росії. Тепер є й інші виклики, які можуть реалізуватися, і необхідно знизити їхній вплив уже зараз. Це істотне скорочення українського аграрного сектору (орієнтовно вдвічі нижчий урожай 2023 р. через нестачу мінеральних добрив, подорожчання логістики, брак фінансового ресурсу тощо). Це ризик дефіциту палива через поширення генераторів, руйнацію інфраструктури тощо. Це збідніння населення (рівень бідності може сягнути 30%+ наступного року). Це зупинка ділової активності – через непередбачувані дії держави і відсутність доступу до фінансового ресурсу. І так далі. Запобігти всьому цьому можливо, якщо

працювати з ризиками і якщо допомога почне випереджати реалізацію ризиків.

Четверта – замість інклюзивності залишаються «бронзові державники», бюрократизованість і постійні спроби дискредитувати бізнес та громадський сектор із боку політиків.

Першочерговими об'єктами зацікавленості іноземних інвесторів є такі галузі української економіки, як агропромисловий комплекс, інновації та технології, видобуток корисних копалин, логістика та промислове виробництво. Також чималий інтерес викликають проекти в секторі енергетики й оборонної промисловості.

Тож, великі шанси на покращення інвестиційного клімату у період відбудови країни після війни дасть реанімація та реставрація роботи існуючих індустріальних парків (далі – ІП), а також, впровадження у нормативному полі нашої держави інноваційних інструментів підтримки та заохочення інвесторів [3]. Індустріальні парки мають стати реперними точками відбудови економіки України повоєнного періоду. Безумовним є й той факт, що створення нових мереж ІП, а також їх фінансова та нормативна підтримка буде сприяти поверненню українців з-за кордону, а також, стрімкому промислового та інноваційному розвитку. При цьому детальний аналіз досвіду впровадження податкових преференцій для зацікавлення інвесторів дає можливість застосування нового адаптованого підходу та дієвих пропозицій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблематика індустріальних парків в Україні набула особливого фокусу уваги після прийняття Закону України «Про індустріальні парки» [4], а також, останніх нормативних змін – прийняття у якості Закону законопроектів 5688 та 5689 [5]. У той же час, теоретичні та практичні питання стосовно еволюції концепції та стратегічних пріоритетів неоіндустріальної модернізації економіки, в тому числі з питань індустріальних парків, були предметом наукових інтересів відомих українських вчених, зокрема, В. Ляшенка [6; 8-13], Ю. Залозної, І. Підричевої, С. Іванова [7], О. Мельник [14], Н. Осадчої [15], Л. Бенювської [16], В. Галасюка [17] тощо. Галузевими питаннями стратегування регіонального розвитку із вивченням фіскальних преференцій та механізмів індустріальних парків опікувалися такі науковці, як В. Вишневський [18], М. Солдак, Д. Черватський [19], Г. Шевцова, Н. Швець [20], О. Новікова, В. Антонюк, Ю. Харазішвілі [21], О. Вишневський [22], А. Ляшенко [9-13]. Серед зарубіжних дослідників тематики слід зазначити: G. Maier, M. Gripp [23], із секторальними дослідженнями впливу розвитку індустріальних парків на старопромислові регіони Австрії; а також R. Martin, P. Sunley з відповідними регіональними дослідженнями створення інноваційних технологій на території колишніх браунфілдів [24].

Цікаві дослідження особливостей функціонування індустріальних парків та досвіду їх розвитку у світі містяться у роботах В. Галасюка [17], І. Єгорова [26], І. Гужви [27]. Наведені науковці ґрунтовно розкрили актуальність питань створення та організації діяльності індустріальних парків як інноваційних структур, що забезпечують розвиток промислового виробництва, детально розглянули напрями державної підтримки індустріальних парків.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В той же час, віддаючи належне досвіду та кількості відповідних тематичних досліджень на дану тематику, слід підкреслити певний брак інноваційних підходів, що базуються на специфічному світовому досвіді, в першу чергу, країн-сусідів у впровадженні спеціальних фіскальних режимів підвищення зацікавленості інвесторів у використанні таких механізмів для повоєнного розвитку, а значить, такі дослідження слід продовжувати.

Постановка завдання. *Метою статті* є дослідження найбільш ефективних зразків запровадження спеціальних режимів податкового стимулювання у країнах світу, в першу чергу, країнах-сусідах (Прибалтійські країни, Польща, Грузія тощо), виявлення залежності обсягу прямих іноземних інвестицій до промислових індустріальних парків у зв'язку з оптимізацією фіскального режиму в країнах ЄС та Азії, надання дієвих рекомендацій для економіки України в умовах повоєнного розвитку.

Гіпотезою статті є припущення, що аналіз впровадження податку на виведений капітал (Естонський СІТ) як експериментального, але ефективного у країнах світу, вивчення особливостей його використання та модернізації (зокрема, у Польщі протягом 2021-2022 рр.), дослідження переваг та недоліків його реалізації у польській економічній інфраструктурі, надає можливість вдалої адаптації фіскального режиму для повоєнного відновлення економіки України, адже для неї інвестиційна складова буде мати критичне значення.

Виклад основного матеріалу. Актуальні дані щодо втрат промисловості, логістики та інфраструктури, соціальної сфери, що спричинені воєнними діями, вражають. Так, за даними Фонду Державного майна України (ФМДУ), станом на середину 2022 р. збитки тільки для енергетичної інфраструктури становили понад 2 млрд грн [28]. У цілому, за даними Київської школи економіки (KSE Institute), загальна сума прямих задокументованих збитків інфраструктурі України у 2022 р., склала понад 1367 млрд дол. (рис. 1).

Лише втрати активів підприємств та промислової інфраструктури оцінюються у 412 млн дол. У той же час, досвід економічного розвитку більшості успішних країн, особливо країн Південно-Східної Азії – Японії, Південної Кореї, Китаю показує, що локомотивом розвитку переробної промисловості були економічні зони зі спеціальними регулятор-

Тип майна	Оцінка збитків, \$ млрд
 Житлові будівлі	52,5
 Інфраструктура	35,6
 Активи підприємств, промисловість	13,0
 АПК та земельні ресурси	6,6
 Соціальна сфера	0,2
 Транспорт	2,9
 Освіта	8,2
 Торгівля	2,4
 Енергетика*	6,8
 Охорона здоров'я	1,7
 ЖКГ	2,3
 Культура, туризм, спорт	2,1
 Адміністративні будівлі	0,8
 Цифрова інфраструктура	0,6
 Фінансовий сектор	0,1
 Екологія**	14,0
Разом	135,9

Рис. 1. Загальна оцінка збитків інфраструктури України у грошовому вимірі, станом на вересень 2022, млрд дол. США [29]

ними режимами [30]. Слід зазначити, що підвищення ефективності роботи індустріальних парків, створення сприятливих умов розвитку переробної промисловості постійно у фокусі роботи центральних органів влади. Так, 15 липня 2022 р. Президент України підписав законопроекти за №5688 та №5689, які передбачають низку фіскальних стимулів для інвестицій у створення індустріальних парків [31]. Окрім того, Уряд включив до Реєстру індустріальних парків ще два об'єкти: «Еко-смайт індустріальний парк «ГАЛІТ» та «Західноукраїнський промисловий ХАБ» [32].

На сучасному етапі економічного розвитку накопичено чималий досвід закордонних індустріальних економік таких країн, як Корея, Сінгапур, Тайвань, Китай, Туреччина, країни АСЕАН, які за короткий термін зробили великий стрибок у технологічно-інноваційному розвитку завдяки підтримці та цілеспрямованим діям держави. Світова динаміка створення індустріальних парків та наявні стимули у ІП наведені на рис. 2 і 3.

До теперішнього часу індустріальні парки як потужні мережеві інструменти розвитку економіки в Україні не працювали саме через відсутність дієвих стимулів, в першу чергу, фіскальних. На це вказує досвід багатьох країн, де ці стимули давно присутні: Естонія, Польща, Чехія, Угорщина, Туреччина, Південна Корея тощо. Форми податкового стимулювання ІП у різних країнах певним чином

Стимули у індустріальних парках

	Кредити за спеціальними пільговими ставками
	Звільнення від податків та мит
	Субсидювання оренди
	Надання земельних ділянок на пільгових умовах
	Субсидювання тарифів на електрику та воду
	Преференційні тарифи на телекомунікаційні послуги
	Спрощені регуляторні процедури (єдине вікно)
	Колективне використання послуг та активів
	Створення житлової та комунальної інфраструктури для працівників

Рис. 2. Стимули у індустріальних парках [3]

відрізняються, але найпоширеніші з них систематизовано у таблиці.

У більшості розвинутих країн світу прибуткові податки (Personal and Corporate Income Taxes – аналоги вітчизняних ПДФО та податку на прибуток підприємств) є основним джерелом наповнення бюджетів усіх рівнів. Так, у середньому в країнах ОЕСР частка їх надходжень у загальних податкових надходженнях складає близько 34%, а в таких країнах, як Австралія, Канада, Норвегія, Нова Зеландія, Швейцарія та США, вона перевищує 40% [34].

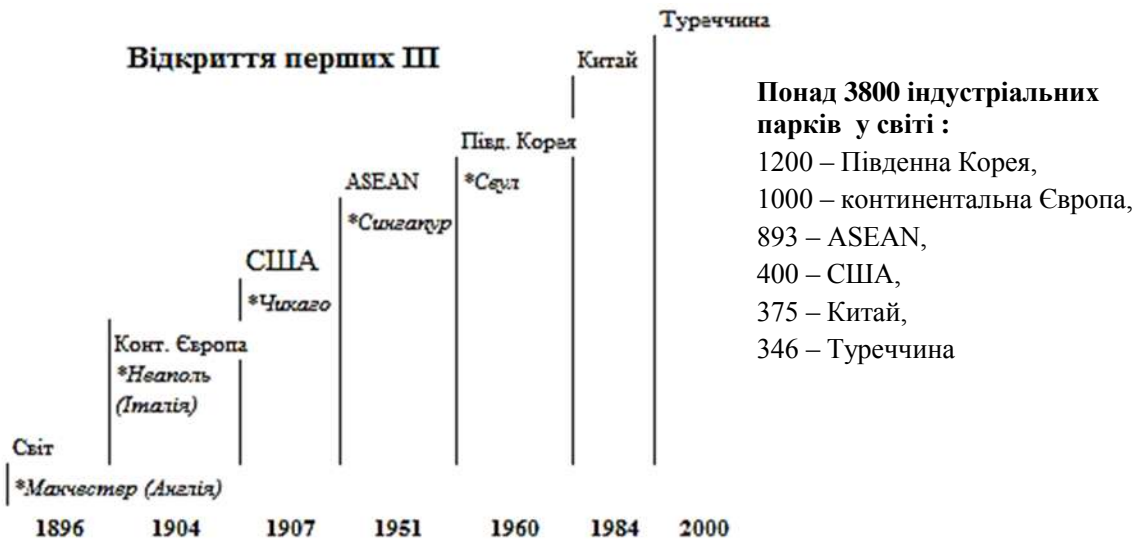

Рис. 3. Світова динаміка створення ІІІ [3]

Таблиця

Світові фіскальні інструменти стимулювання функціонування ІІІ та вільних економічних зон [33]

Податок	Преференційні вигоди	
	Індустріальний парк	Вільна економічна зона
Податок на додану вартість	Звільнення від сплати ПДВ з продажу програмного забезпечення	Звільнення від сплати ПДВ і спеціального податку на споживання
Податок на прибуток	Звільнення від сплати корпоративних податків	Звільнення від податку на прибуток для промислових компаній
Податок із заробітної плати	Звільнення заробітної плати працівників від оподаткування	Звільнення від сплати податків на зарплату для компаній-експортерів
Інші податки	Виплати на соціальне страхування на 50% покриваються завдяки держбюджету Прибуток, одержаний в межах вільних економічних зон, може бути виведений за кордон або залишений в країні без обмежень x і проєктних програм	Прибуток, одержаний в межах вільних економічних зон, може бути виведений за кордон або залишений в країні без обмежень
	Учасники технопарків звільняються від мита на імпортовану продукцію та інших зборів в рамках дослідницьких і проєктних програм	Безкоштовне розміщення продукції на території вільних економічних зон протягом необмеженого періоду часу

Але, у США основний бюджетоутворюючий податок – то податок на прибуток великих корпорацій та ПДФО. В Україні таким податком є податок на додану вартість (ПДВ). І саме він становить найбільше зловживань – офшорних виведень коштів, мінімізаційних схем і т.ін. Податок на прибуток, з причин воєнних дій та значних збитків, – наразі не у пріоритеті, *тому повоєнна Україна певними податковими преференціями має зацікавлювати інвесторів, пропонувати якісно новий адаптований підхід та пропозиції.*

Податок на виведений капітал як механізм диверсифікації розвитку регіонів з релокованими підприємствами. Приклад Естонії показав, що визволення реінвестицій від оподаткування дозволяє країнам з економікою, що розвивається, і обмеженими можливостями кредитування підвищу-

вати ліквідність, знижувати залежність компаній від зовнішнього фінансування і стимулювати інвестиції, проте макроекономічні наслідки такого режиму залишаються неясними.

З метою підвищення інвестиційної привабливості польських підприємств уряд ухвалив рішення запровадити в Польщі естонський корпоративний прибутковий податок (СІТ), модель оподаткування, яка успішно працює в Естонії вже 20 років. Відповідно до нових правил, з 2021 р. польські господарські товариства зможуть сплачувати корпоративний прибутковий податок СІТ тільки у момент виплати прибутку, але з дотриманням певних вимог.

За даними рейтингу податкових систем світу Paying Taxes, Естонія кілька років займає перше місце по конкурентоспроможності серед податкових систем країн світу (рис. 4 і 5).

2022 International Tax Competitiveness Index Rankings

Country	Overall Rank	Overall Score	Corporate Tax Rank	Individual Taxes Rank	Consumption Taxes Rank	Property Taxes Rank	Cross-Border Tax Rules Rank
 Estonia	1	100.0	2	1	14	1	14
 Latvia	2	89.9	1	4	26	5	9
 New Zealand	3	89.7	32	7	1	2	21
 Switzerland	4	82.9	11	9	4	36	2
 Czech Republic	5	81.9	6	5	25	6	11
 Luxembourg	6	80.6	26	14	6	14	5
 Hungary	7	77.9	5	6	38	18	3
 Lithuania	8	76.9	3	11	31	7	24
 Turkey	9	76.6	20	8	13	23	8
 Israel	10	76.0	17	30	10	10	10
 Australia	11	75.5	29	20	9	4	23
 Sweden	12	74.2	8	18	22	8	12
 Slovak Republic	13	74.1	21	3	29	3	34
 Netherlands	14	71.3	25	22	16	22	4
 Germany	15	70.2	30	26	15	11	6
 Canada	16	69.3	27	31	8	25	16
 Norway	17	69.0	15	23	23	16	13
 Austria	18	68.6	23	32	17	15	7
 Costa Rica	19	67.5	36	33	7	12	17
 Finland	20	67.4	9	28	21	20	22

Рис. 4. Ранжування країн за конкурентоспроможністю податкових систем [35]

European OECD Country Rankings on the 2022 International Tax Competitiveness Index

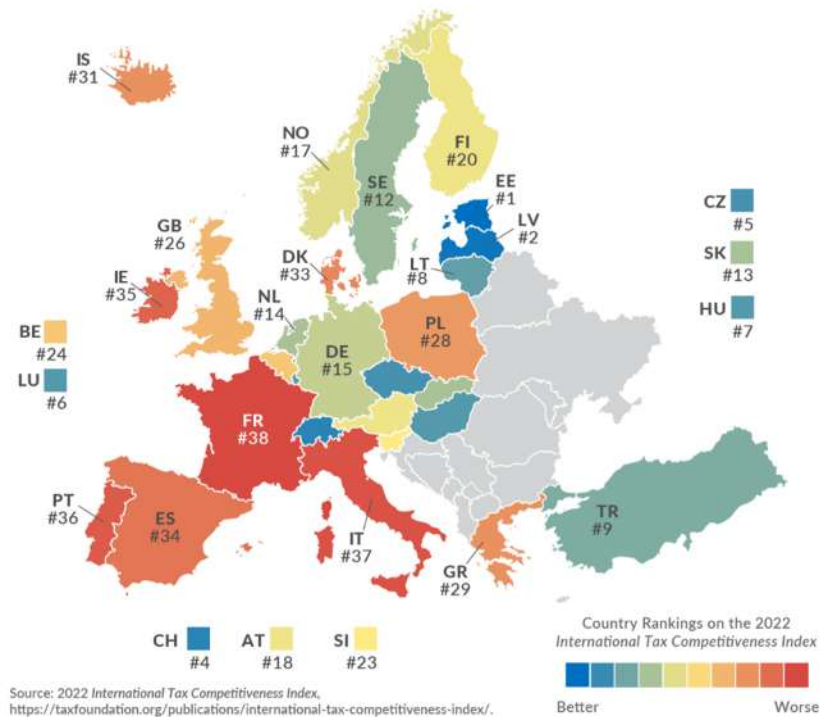

Рис. 5. Європейський рейтинг країн за конкурентоспроможністю податкових систем [35]

Незважаючи на істотний резонанс, модель оподаткування податком на виведений капітал працює лише в декількох європейських країнах – в Естонії з 2000 р., у Грузії з 2017 р. та в Латвії з 2018 р. В усіх

інших європейських державах функціонує *корпоративний податок* – аналог податку на прибуток. При цьому правила оподаткування є досить різноманітними (від найпростіших до досить вимогливих) і ді-

ють різні податкові ставки. Наприклад, лідирує за рівнем корпоративного податку на прибуток Франція зі ставкою у 38%. У п'ятірці лідерів рейтингу Португалія й Італія, де податок на прибуток компанії становить 31,5 і 31,4% відповідно, у Німеччині податок на корпоративний дохід становить 30,2%. Майже така сама ставка, як і в Україні (18%), у Швейцарії – 17,95%, у Польщі – 19% і у Румунії – 16%.

За нині діючою системою оподаткування прибутку в Україні оподатковується валовий прибуток підприємства, а у деяких країнах ЄС оподатковується як валовий прибуток, так і чистий прибуток у формі дивідендів. Наприклад, у ФРН, Іспанії й Португалії закон передбачає можливість зменшення оподаткування на рівні компанії. За цією схемою

прибуток компанії ділиться на такий, що розподіляється і не розподіляється. Для прибутку, що розподіляється у формі дивідендів, установлюються або нижчі ставки податку (ФРН, Португалія), або часткове звільнення від податку (Фінляндія, Іспанія). У деяких країнах прибуток, що розподіляється, повністю звільняється від податку на рівні компанії (Греція) або на рівні акціонерів (Італія). При цьому національне законодавство може поєднувати способи розрахунку корпоративного податку й передбачати можливість застосування різних схем залежно від конкретних цілей податкової політики.

І саме Естонія з її інноваційним підходом до оподаткування прибутку в рейтингу Doing Business за легкістю ведення бізнесу посідає 18 місце (для порівняння, навіть довоєнна Україна – 64) станом на 2020 р. (рис. 6).

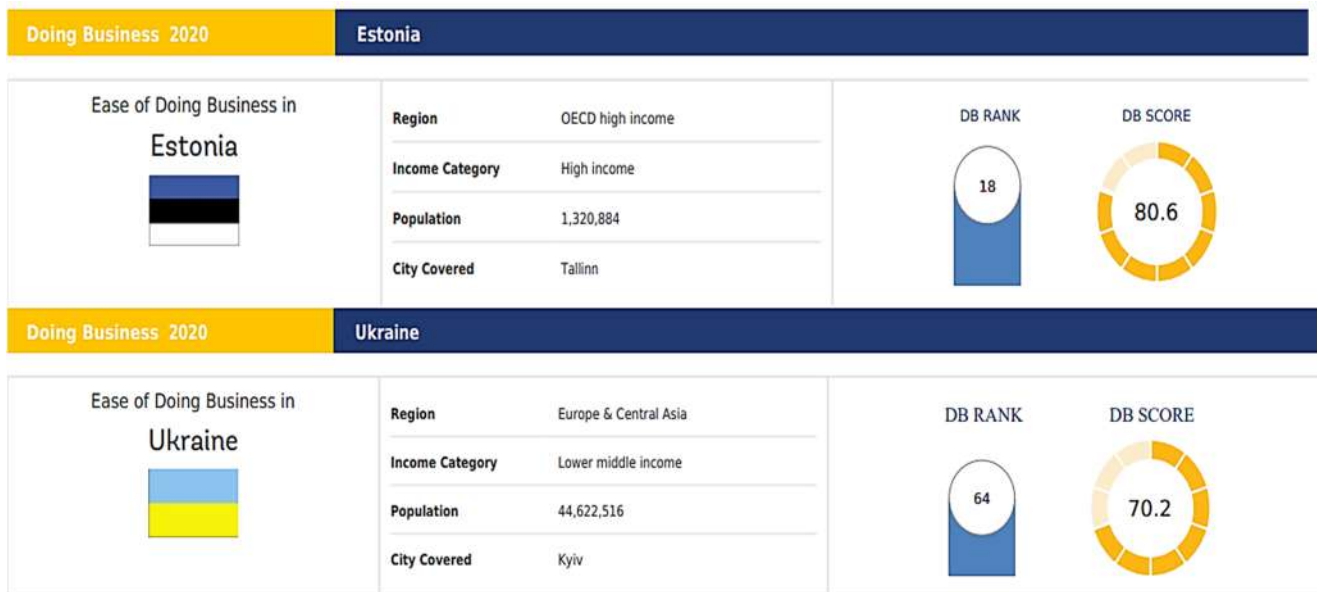

Рис. 6. Естонія та Україна у рейтингу Doing business 2020 [36]

Основна ідея податку на виведений капітал. Зароблений прибуток оподатковується податком тільки тоді, коли виплачується власникам у вигляді дивідендів і прирівняних до них платежів. Мета будь-якого бізнесу – це заробляти гроші. При цьому витрачання цих грошей може бути різним. З одного боку, вони можуть далі "крутитися" в бізнесі, розвиваючи його, створюючи додану вартість, генеруючи нові прибутки, утримуючи робочі місця й поповнюючи бюджет від ПДВ, ПДФО, ЄСВ. З іншого боку, вони можуть "споживатися", спрямовуючись на виплату власникам, акціонерам та іншим зацікавленим особам у різних формах (безповоротної допомоги, благодійних виплат тощо). І саме податок на виведений капітал передбачає оподаткування виключно тих доходів, які спрямовуються на їх освоєння.

Переваги моделі оподаткування виведеного капіталу.

1. Створюються стимули для ділової й інвестиційної активності. Прогнозований "режим збитків"

може тривати близько 2-3 років. В тих країнах, де впровадили податок на виведений капітал, ВВП у середньому збільшується на 1,5% на рік. Обсяг ВВП країн з податком на виведений капітал наведений на рис. 7.

2. Створюються сприятливі умови для визначення фінансового результату підприємства, яким немає потреби занижувати фінансовий результат для цілей оподаткування.

3. Змінюється сенс роботи фіскальних органів, які повинні будуть тільки контролювати факт наявності таких операцій. Відповідно, не виникатиме питання "господарського призначення" витрат, документальних недоліків первинних документів, ненадійних контрагентів, які можуть спричинити "безтоварну" операцію. Відповідно, спрощення фіскального контролю сприятиме пожевквленню й розвитку бізнес-середовища; спрощення ведення бізнесу стане позитивним сигналом для іноземних інвесторів і зростання ВВП.

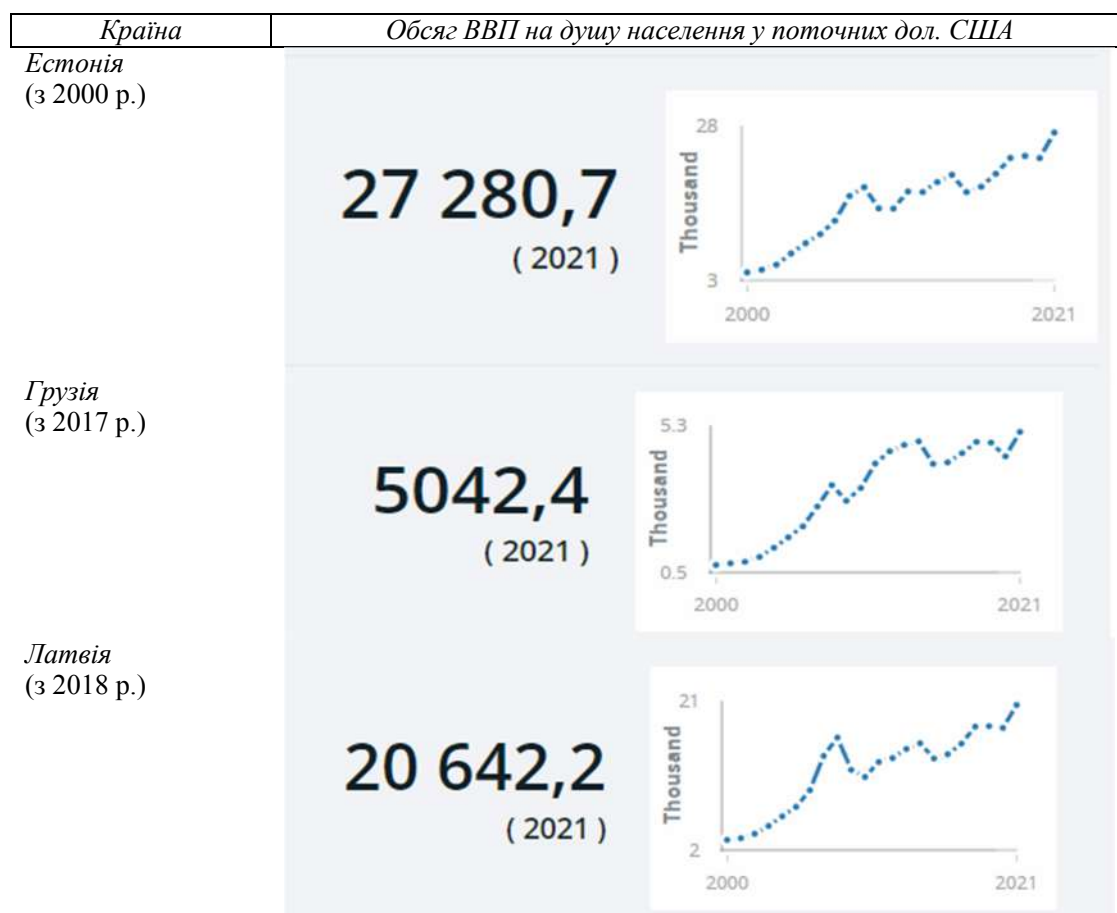

Рис. 7. Обсяг ВВП на душу населення у країнах з податком на виведений капітал, у поточних дол. США [37]

4. Фокусування фіскальних органів зосереджується на дійсно великих платниках податків, таких як транснаціональні корпорації. Розвиватиметься напрямок контролю за трансфертним ціноутворенням, впроваджуватимуться європейські механізми контролю за податковою базою.

Особливості польського податку на виведений капітал (аналог Естонського СІТу). У Польщі та Естонії кардинально різні податкові системи. Хоча політика оподаткування споживання та податку на майно є основним стримуючим фактором, Польща також може отримати вигоду з реформ оподаткування підприємств.

Польща прийняла естонський підхід до оподаткування бізнесу та вирішила провести подібну реформу. Уряд Польщі ухвалив нові податкові правила для малих підприємств з початку 2021 р. [38].

Як і в естонській системі, нові польські правила дозволяють підприємствам обкладати податком їхній дохід лише тоді, коли він розподіляється між акціонерами.

Механізм роботи податку на виведений капітал за першою версією є наступним:

- Польським аналогом «Естонського СІТ» можуть скористатися мікро, малі та середні ТОВ та акціонерні компанії, річний оборот яких з VAT не перевищує 100 млн злотих (близько 22 млн євро), при-

чому така умова застосовується протягом усього часу використання такої моделі.

Для компаній також є додаткові вимоги:

- акціонерами можуть бути лише фізичні особи;

- у компанії немає пайової участі в інших підприємствах, трастах або інших структурах;

- не менше 3-х співробітників за трудовим договором (за винятком акціонерів-співробітників);

- пасивні доходи не перевищують активних доходів від операційної діяльності більш ніж на 50%;

- компанія інвестує у основні засоби.

- Ефективна ставка податку залежить від статусу платника податків та від обороту. Ставки податку такі: 25% стандартна та 15% для малих підприємств (або підприємців). Це більше, ніж стандартні ставки у Польщі (19%/9%). Однак на практиці такі підвищені ставки по суті не застосовуватимуться з двох причин:

- по-перше, компанія зможе знизити ставку на 5 процентних пунктів (тобто рівня 20% і 10%), за умови, що витрати на інвестування в основні фонди будуть досить високими: 50% кожні два роки, або 110% кожні 4 роки;

- по-друге, загальний рівень оподаткування (на рівні компанії та акціонера) знижуватиметься, оскільки акціонер віднімає зі свого ПДФО частину

того, що компанія заплатила на Естонському СІТ. Можливість зниження ставки податку на 5 процентних пунктів вимагатиме витрат на інвестиційні цілі у розмірі, встановленому законом.

Отже, Естонський податок здається вищим, ніж при звичайних системах оподаткування: 10% для новачків та дрібних платників податків проти 9% у звичайних умовах, або 20% проти 19% для інших компаній. Однак – і це один із найважливіших моментів – фізичні особи, які отримують дивіденди, мають сплатити й прибутковий податок із цих сум.

При Estonski СІТ вони можуть зменшити цей податок на величину вже сплаченого компанією за ту саму суму: для новачків та дрібного бізнесу – на 90%, для інших компаній, в тому числі, для індустриальних промислових парків, – 70%. Таким чином, для дрібних платників податків податкова ставка становитиме лише 20% замість 26,29%, а для решти платників податків – лише 25% замість 34,39%.

Порівняння класичного оподаткування з естонським СІТ наведено на рис. 8:

Малий бізнес, або ФЛП-початківець		Інші платники
100	дивіденди	100
26,29%	Класичний податок (СІТ+РІТ)	34,39%
73,71	чистий прибуток акціонерів за класичними принципами	65,61
20%	одноразовий податок на доходи компанії (СІТ+РІТ)	25%
80	чистий прибуток акціонера в разовій сумі	75
$80 - 73,71 = 6,29$	Порівняння економії при переході на естонський СІТ	$75 - 65,61 = 9,39$

Рис. 8. Порівняння класичного оподаткування з Естонським СІТ [39]

Попри це, ухвалені податкові правила дискваліфікували багато стартапів у Польщі. Часто стартапи мають *стратегічних інвесторів*, які вкладають капітал у запуск бізнесу. І тут інвестори найчастіше входять у компанію через конкретну інвестиційну організацію чи засіб, а не як фізичні особи. Фактично, участь стратегічного інвестора у стартапі позбавляла ці компанії у Польщі можливості користуватися перевагами нових правил.

Обмеження реформи лише підприємствами з оборотом нижче за пороговий рівень створювало нове спотворення в податковій системі Польщі. У той час, як деякі малі підприємства вигравали від нових правил, компанії, близькі до порогового рівня доходів, зіткнулися з новою невизначеністю. Таким

малим підприємствам довелося планувати свої податкові справи як відповідно до правил малого бізнесу, так і тих, які застосовуються для великих компаній, якщо їх очікувані доходи близькі до межі в 100 млн злотих. Таким чином, новий спеціальний режим оподаткування *ускладнив корпоративний податковий ландшафт*. А саме, початкові умови фіскального реформування зрештою 2021 р. в Польщі містили *перелік проблем та недоліків*:

- Естонський СІТ був призначений лише для товариств з обмеженою відповідальністю та акціонерних товариств. Інші підприємці, що діяли, наприклад, як командитне товариство, акціонерне товариство, індивідуальне підприємство, кооператив, не мають права використовувати його.

▪ Естонський СІТ не включав фінансові підприємства, кредитні компанії, компанії, що перебувають у стані банкрутства чи ліквідації, бенефіціарів спеціальних економічних зон та Польської інвестиційної зони, а також платників податків, що беруть участь у таких операціях, як поділ, злиття тощо.

▪ Границя доходу компанії складала 100 млн злотих на рік (включаючи ПДВ).

Експерти зазначають, що податок на виведений капітал **виявився незатребуваним** у бізнесу в першу чергу з таких причин [40]:

– надзвичайно вузький перелік правових форм підприємств, допущених до використання нового податку;

– податком можна було користуватися лише за умови інвестування частини прибутку, який уникнув оподаткування, в основні засоби;

– низька стеля річного доходу (режимом могли скористатися компанії з річним оборотом не більше 100 млн злотих, це близько 670 млн грн).

Отже, з метою підвищення ефективності застосування податкового законодавства, **польським урядом було проведено «капітальний ремонт»** Естонського СІТ, що мало такі наслідки:

– податок стане доступним не тільки малому бізнесу, а й усім компаніям незалежно від їхнього річного доходу;

– зобов'язання щодо несення інвестиційних витрат на певні цілі у певній сумі повністю скасовуються;

– до переліку правових форм компаній, що мають доступ до податку, додано товариства з обмеженою відповідальністю та акціонерні компанії.

Варіант переваг Естонського СІТ 2.0 наведено на рис. 9.

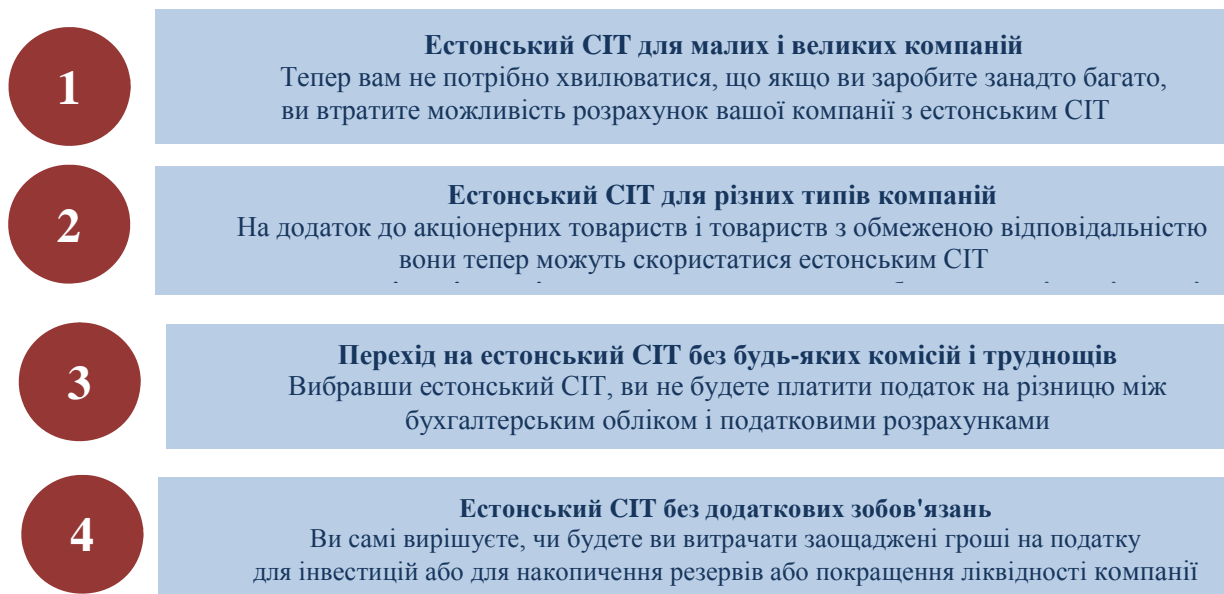

Рис. 9. Переваги Естонського СІТ версії 2.0

Складено авторами.

До речі, саме польську модель податку на виведений капітал як базову для України називав голова податкового комітету Верховної Ради Данило Гетьманцев.

Стресостійкість системи оподаткування для іноземного інвестування, по деяких країнах Європи та ЄС в цілому, що вкрай важливо для повоєнної економіки України, демонструє рис. 10.

Так, Естонська система оподаткування, навіть за умов кризи, викликані пандемією 2019 р., продемонструвала зростання обсягу ПІІ, підтверджуючи своє перше місце у рейтингу конкурентоспроможних податкових систем світу. Польща та Латвія також мають стабільні позиції за декілька минулих років. Україна ж за часи COVID-депресії, мала від'ємний приріст обсягу ПІІ.

В Україні відбулися серйозні нормативні зрушення щодо реформування індустріальних парків. Саме індустріальні парки будуть основою каркасу сталого повоєнного регіонального розвитку України, в першу чергу регіонів, куди відбулася релокація багатьох підприємств. А це – регіони на кордоні з Польщею та іншими країнами ЄС. Задіяння механізму фіскального заохочення іноземних інвесторів – то є необхідна умова для реального відродження діяльності індустріальних парків – промислових, еко-іноваційних, переробних задля вирішення однієї з основних задач – переходу з сировинної до інноваційної моделі економіки.

Індустріальні парки повинні стати ефективною платформою для розширення місцевого виробництва та реалізації проектів з глибокої переробки

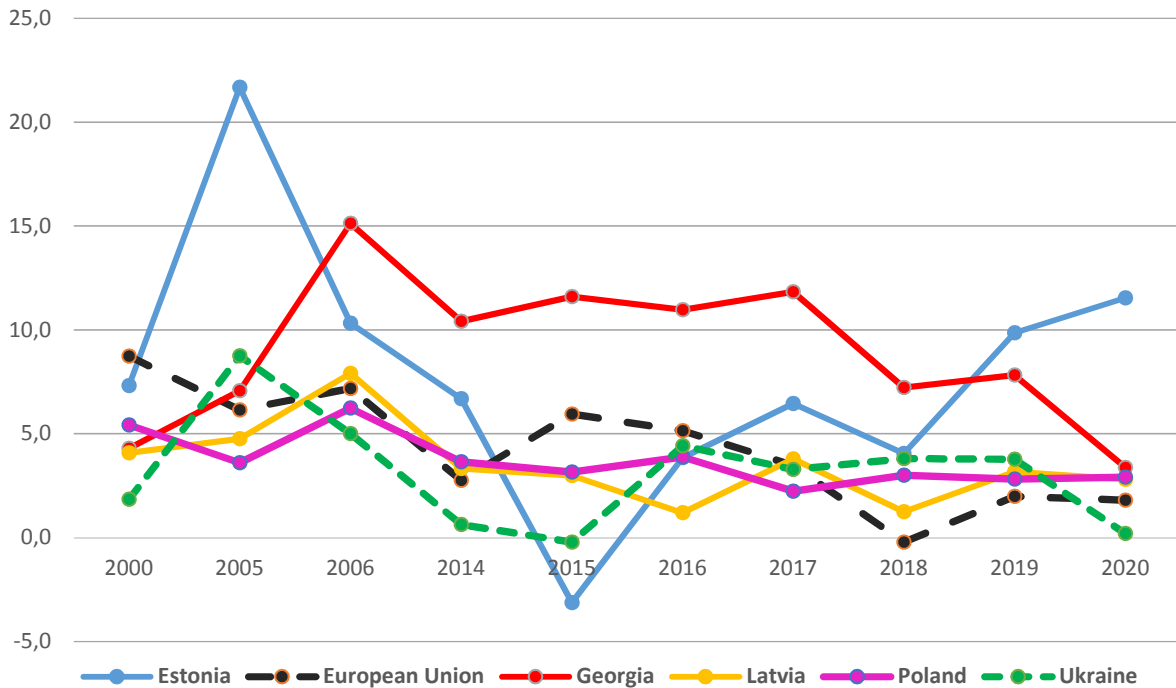

Рис. 10. Обсяг притоку прямих іноземних інвестицій у деяких країнах Європи, у % до ВВП

Складено авторами на основі [37].

сировини. Територія для розвитку бізнесу є, стратегія створюється, потрібна воля до кардинальних змін в оподаткуванні.

Привабливим трендом для сучасних інвесторів є еко-промислові парки. Вони організовані синергетично, що сприяє циркулярній економіці: відходи, які виробляє один бізнес і які можуть бути викинуті на звалища, можуть бути цінним ресурсом для іншої компанії, що створює ринки всередині еко-індустріальних парків (ЕІП).

Відповідальне використання ресурсів дозволяє бізнесу економити гроші на матеріалах, енергії та воді, а також допомагають уникнути податку на вуглець.

Осередки відповідального виробництва, еко-промислових парки також слугують стимулом для прямих міжнародних інвестицій, що веде до процвітання галузей та збільшення можливостей працевлаштування.

Такий інноваційний інструмент повоєнного відновлення, як індустріальні парки, відкриває широкі можливості для інвестицій. Україні важлива не тільки мілітарна підтримка, а й підтримка у реформуванні економіки. Ми переживаємо надважкий історичний період, який водночас формує новий погляд та формат економічних відносин – як внутрішніх, так і зовнішніх.

Одним з найяскравіших прикладів створення еко-індустріальних парків є В'єтнам, де втілення проєктів парків залучило 50% іноземних інвестицій, створило 3 млн нових робочих місць та змусило ЕІП генерувати 40% ВВП В'єтнаму (рис. 11).

Перспективи податку на виведений капітал в умовах повоєнного розвитку економіки України *Зaproвадження податку на виведений капітал в Україні протидіє низка факторів:*

– супротив компаній, які вже не збираються вкладати в розвиток в Україні, і вони мають вирішальний вплив на позицію МВФ;

– недостатня рішучість урядів, перед якими може постати непросте завдання – пройти перехідний період, докладаючи максимум розуму і вміння керувати системною реформою;

– небажання/неспроможність влади відстоювати інтереси українського бізнесу.

У свою чергу, МВФ висловлював серйозне занепокоєння щодо втрат доходів державного бюджету, яке може бути критичним для України, тому, у меморандумі про економічну та фінансову політику, який Україна уклала з Міжнародним валютним фондом після останнього перегляду кредитної програми, влада зобов'язалася не замінювати податок на прибуток податком на виведений капітал.

Є підстави припускати, що податок на виведений капітал у перші два роки принесе до бюджету менше податку на прибуток, але на третій рік надходження різко зростуть, перебиваючи недобір перших років, даючи при цьому близько 7% ВВП замість нинішніх 2-3%.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що:

1) якщо економіку країни після війни не відновити, їй потрібно буде постійно дотувати. І останнє у результаті виходить значно дорожче;

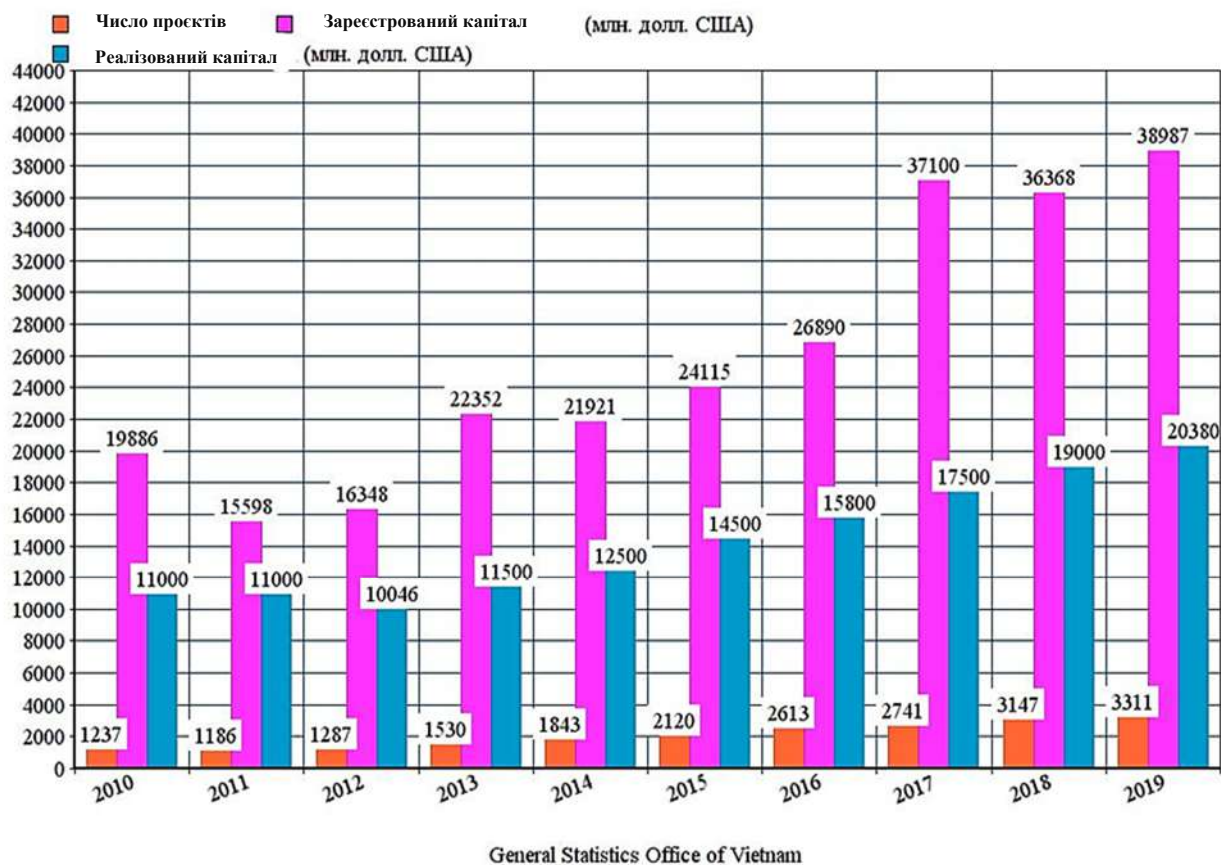

Рис. 11. Обсяг ВВП у В'єтнамі за період 2010-2019 рр. за кількістю проєктів та зареєстрованим та реалізованим капіталом [41]

2) поетапне відновлення економіки післявоєнної України, регіональний та секторальний розвиток мають будуватися на основі синергетичного ефекту в умовах обмежених ресурсів та масштабних збитків в залежності від масштабів руйнування та наявності коштів;

3) українська економіка володіє колосальним потенціалом активізації промислового розвитку через механізм індустріальних парків за умов реалізації пакету реформ, спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості індустріальних парків;

4) у межах повоєнного відновлення України нагально необхідна імплементація промислового пакету реформ, спрямованого на наближення привабливості умов господарської діяльності в індустріальних парках України до рівня країн-сусідів (Польщі, Прибалтійських країн, Туреччини тощо), який міститиме стимули для реінвестування прибутків у промисловість та науку, звільнення від сплати земельного податку земель промисловості, безкоштовне приєднання до інженерних мереж (за рахунок інвестиційної складової тарифів), надання переваги українській продукції при державних закупівлях і реалізацію масштабних інфраструктурних проєктів на засадах державно-приватного партнерства;

5) пілотне впровадження податку на виведений капітал доцільно розпочати саме з індустріальних парків;

6) не викликає сумніву необхідність комплексного вирішення проблеми – не лише зміна системи оподаткування, а й упровадження цілого комплексу законодавчих змін у сфері захисту бізнесу й інвестицій, захисту приватної власності та забезпечення інших гарантій, прав і свобод. Основні переваги Естонського СІТ для України (навіть за умови його тимчасового характеру існування) такі:

- деофшоризація;
- стимулювання суб'єктів господарювання залишати прибуток на розширення та оновлення виробництва;
- уникнення агресивних схем податкового планування, коли підприємство спеціально роблять збитковим, аби не платити податок на прибуток;
- зменшення корупційної складової через більшу простоту й прозорість адміністрування нового податку. Як наслідок, залучення інвестицій.

Класична модель оподаткування прибутку підприємств в Україні є неефективною. В умовах повоєнної перебудови доцільними є не тільки кількісні, а і якісні перетворення, принципова зміна філософії господарювання, інноваційна модернізація, що, на нашу думку, і стане драйвером посткризового економічного розвитку держави, що вистіть та переможе.

Література

1. Формування інституційного середовища модернізації економіки старопромислових регіонів України: монографія / В. І. Ляшенко, І. Ю. Підоричева, В. П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2022. 472 с.
2. Масовий притік прямих іноземних інвестицій в Україну є неминучим. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/masovyi-prytik-priamykh-inozemnykh-investytsii-v-ukrainu-ie-nemynuchym-oleksandr-hryban-na-ukrainian-infrastructure-forum-u-londoni>.
3. Бородіна О. А. Оптимізація нормативної та інституціональної бази функціонування індустріальних парків в умовах децентралізації. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. №3. С. 41-55.
4. Про індустріальні парки: Закон України від 21.06.2012 р. № 5018-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>.
5. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про індустріальні парки" та деяких інших законодавчих актів України щодо залучення інвестицій у промисловий сектор економіки шляхом стимулювання створення індустріальних парків». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4416-1&skl=10.
6. Ляшенко В. І., Котов С. В. Україна XXI: неоіндустріальна держава або «крах проекту»: монографія. Київ: ІЕП НАН України, 2015. 196 с.
7. Інституціональна модель інноваційної економіки: колективна монографія / за ред. В. І. Ляшенка, О. В. Прокопенко, В. А. Омеляненка / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. 327 с.
8. Інституційне забезпечення стимулюючих режимів індустріальних парків та імпортозаміщення. *Реформування та стабілізація фінансово-економічної системи країни*: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 15 травня 2021 р.). Київ: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2021. С. 25-31.
9. Іванов С. В., Ляшенко В. І., Ляшенко А. Ю. Алгоритм формування спеціального регуляторного режиму індустріальних парків. The 9th International scientific and practical conference "Science, society, education: topical issues and development prospects" (August 2-4, 2020) SPC "Sci-conf.com.ua". Kharkiv, Ukraine. 2020. P. 288-296.
10. Іванов С. В., Ляшенко В. І., Ляшенко А. Ю. Визначення пріоритетів та принципів формування спеціального режиму господарювання індустріальних парків. *Економіка в контексті глобальних змін суспільства*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Дніпро, 18 липня 2020 р.). Дніпро: НО «Перспектива», 2020. С. 44-48.
11. Ляшенко В. І., Ляшенко А. Ю. Спеціальний регуляторний режим «єдиного вікна» для індустріальних парків: іноземний досвід як приклад для України. *Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансово-економічного стану країни*: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16 травня 2020 р.). Київ: ГО «Київський економічний науковий центр», 2020. С. 25-30.
12. Ляшенко В. І., Ляшенко А. Ю. Податкові режими індустріальних парків: іноземний досвід та перспективи для України. *Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки*: збірник тез Податкового конгресу (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 р.). Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. С. 60-64.
13. Ляшенко В. І., Ляшенко А. Ю. Зарубіжний досвід надання митних пільг підприємствам-учасникам індустріальних парків: висновки для України. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. №1. С. 57-68. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1\(55\)-57-68](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1(55)-57-68).
14. Мельник О. С. Стан і проблеми розвитку інноваційного підприємництва й науково-технічної діяльності: параграф 4.2.1. *Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми* / за заг. ред. В. І. Ляшенка. Запоріжжя, 2014. С. 567-574.
15. Осадча Н. Проблемні аспекти створення регіональних інноваційних систем та залучення інвестицій в економіку України. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 1(43).
16. Беновська Л. Я. Індустріальні парки як інструмент розвитку регіональної економіки: теоретичні аспекти. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 3. С. 509-517. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2014_3_54/
17. Галасюк В. В. Індустріальні парки: світовий досвід та перспективи створення в Україні. *Економічний аналіз*: зб. наук. пр. / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавн.-поліграф. центр Терноп. нац. екон. ун-ту «Екон. думка», 2018. Т. 28. № 1. С. 40-50.
18. Вишневецький В. П. Глобальна неоіндустріалізація та її уроки для України. *Економіка України*. 2016. № 8 (657). С. 26-43.
19. Циркулярна смарт-спеціалізація старопромислових шахтарських регіонів України: моногр. / Д. Ю. Череватський, М. О. Солдак, О. В. Лях, Ю. С. Залознова та ін.; за заг. ред. О. І. Амоші; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2020. 196 с.
20. Амоша О. І., Шевцова Г. З., Швец Н. В. Передумови смарт-спеціалізації Донецько-Придніпровського макрорегіону на основі розвитку хімічного виробництва. *Економіка промисловості*. 2019. № 3. С. 5-33.
21. Новікова О. Ф., Амоша О. І., Антонюк В. П. та ін. Сталій розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2012. 534 с.
22. Вишневецький О. С. Загальна теорія стратегування: від парадигми до практики використання: монографія / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2018. 156 с.
23. Maier G., Tripl M. New Path Creation in Old Industrial Regions The Case of the Software Park Hagenberg in the Province of Upper Austria. *Paper prepared for the 51st European Congress of the Regional Science Association International* (30th August – 3rd September 2011, Barcelona, Spain). 2011.
24. Martin R., Sunley P. Path dependence and regional economic evolution. *Journal of Economic Geography*, 2006. No. 6(4). P. 395-437.
25. Андрій Длігач. (2022). *ZN.UA*. URL: https://zn.ua/ukr/author/andrii_dlihach.
26. Єгоров І. Ю., Бойко О. М., Грига В. Ю. Індустріальні парки в Україні: проблеми становлення та перспективи розвитку: монографія / НАН України, ДУ "Ін-т економіки та прогнозування НАН України"; М-во екон. розвитку і торгівлі України, Н.-д. екон. ін-т. Київ: [б. в.], 2015. 139 с.
27. Гужва І. Ю. Україна в глобальній торгівлі: монографія. Київ: Зовнішня торгівля, 2015. 235 с.
28. Фонд Державного майна України. Офіційний сайт. URL: <https://www.spfu.gov.ua/ua/news/9187.html>.

29. KSE Institute. Офіційний сайт. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/>.
30. Бородіна О. А., Ляшенко В. І. Повоєнне відновлення економіки: світовий досвід та спроба його адаптації для України. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1 (42). С. 121-134. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).121-134](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).121-134).
31. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в Україні: Закон України від 21.06.2022 р. №2330 – IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-IX#Text>.
32. Міністерство економіки України. Офіційний сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=89021064-f8aa-4a9a-90ae-e871ac79836b&title=DoRestruVkluchenoScheDvaIndustrialniParkiULvivskiiTaTernopilskiiOblastiakh>.
33. Чириченко Ю. В., Котко О. К. Проблеми створення та функціонування індустріальних парків: аналіз та імплементація світового досвіду. *Вісник АМСУ. Серія: Економіка*. 2014. № 1 (51). С. 7-82.
34. Revenue statistics – tax structures. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/tax/policy/corporate-tax-statistics-database.htm>.
35. Міжнародний індекс податкової конкурентоспроможності-2022. URL: <https://taxfoundation.org/2022-international-tax-competitiveness-index/>.
36. The World Bank. Doing business 2004-2022. URL: <https://archive.doingbusiness.org/en/doingbusiness>.
37. The World Bank. Countries and Economies. URL: <https://data.worldbank.org/country>.
38. Czym jest estoński CIT i komu przysługuje? URL: <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/8076597,cit-estonski-co-to-jest-na-czym-polega-podatek-w-polsce.html>.
39. Estoński CIT 2.0. Praktyczny przewodnik dla biznesu. URL: https://poland-consult.com/wp-content/uploads/2022/06/estonski_cit_2-0.pdf.
40. Zmiana zasad opodatkowania częściowego wycofania wkładu ze spółki osobowej. URL: <https://www.pit.pl/aktualnosci/zmiana-zasad-opodatkowania-czesciowego-wycofania-wkladu-ze-spolki-osobowej-1006943>.
41. World Trade Organization. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/tp_r_e/tp510_e.htm.

References

1. Liashenko, V. I., Pidorycheva, I. Yu., Antoniuk, V. P. et al. (2022). Formuvannya instytutsiinoho seredovyscha modernizatsii ekonomiky staropromyslovykh rehioniv Ukrainy [Formation of the institutional environment for the modernization of the economy of the old industrial regions of Ukraine]. Kyiv, IIE of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
2. Masovy prytik priamykh inozemnykh investytsii v Ukrainu ye nemynuchym [A massive inflow of foreign direct investment into Ukraine is inevitable]. *kmu.gov.ua*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/masovyi-prytik-priamykh-inozemnykh-investytsii-v-ukrainu-ye-nemynuchym-oleksandr-hryban-na-ukrainian-infrastructure-forum-u-londoni> [in Ukrainian].
3. Borodina, O. A. Optymizatsiia normatyvnoi ta instytutsionalnoi bazy funktsionuvannya industrialnykh parkiv v umovakh detsentralizatsii [Optimization of the Normative and Institutional Base of Functioning of Industrial Parks in the Conditions of Decentralization]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 3, pp. 41-55. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3\(65\)-41-55](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3(65)-41-55) [in Ukrainian].
4. Pro industrialni parky: Zakon Ukrainy vid 21.06.2012 r. № 5018-VI [On industrial parks: Law of Ukraine dated June 21, 2012 No. 5018-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17> [in Ukrainian].
5. Proiekt Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro industrialni parky" ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zaluchennia investytsii u promyslovyi sektor ekonomiky shliakhom stymuliuвання stvorennia industrialnykh parkiv» [Draft Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine "On Industrial Parks" and some other legislative acts of Ukraine on attracting investments in the industrial sector of the economy by stimulating the creation of industrial parks"]. Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4416-1&skl=10 [in Ukrainian].
6. Liashenko, V. I., Kotov, Ye. V. (2015). Ukraina XXI: neoindustrialna derzhava abo «krakh proektu [Ukraine XXI: neo-industrial state or the "collapse of the project]. Kyiv, IIE of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
7. Liashenko, V. I., Prokopenko, O. V., Omelianenko, V. A. (Eds.). (2019). Instytutsionalna model innovatsiinoi ekonomiky [Institutional model of innovative economy]. Kyiv, IIE of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
8. Instytutsiine zabezpechennia stymuliuuyuchykh rezhymiv industrialnykh parkiv ta importozamishchennia [Institutional support of stimulating regimes of industrial parks and import substitution]. (2021). Reformuvannya ta stabilizatsiia finansovo-ekonomichnoi systemy krainy [Reforming and stabilizing the financial and economic system of the country]: Proceedings of the International scientific and practical conference for students, postgraduates and young scientists. Kyiv. Analytical Center "New Economy" [in Ukrainian].
9. Ivanov, S. V., Liashenko, V. I., Liashenko, A. Yu. (2020). Alhorytm formyrovannya spetsialnoho rehuliatornoho rezhymu industrialnykh parkiv [Algorithm for the formation of a special regulatory regime of industrial parks]. The 9th International scientific and practical conference "Science, society, education: topical issues and development prospects". Kharkiv [in Ukrainian].
10. Ivanov, S. V., Liashenko, V. I., Liashenko, A. Yu. (2020). Vyznachennia pryoritetiv ta pryntsyyp formuvannya spetsialnoho rezhymu hospodariuvannya industrialnykh parkiv [Determination of priorities and principles of formation of a special management regime of industrial parks]. *Ekonomika v konteksti hlobalnykh zmin suspilstva [Economy in the context of global changes in society]*: Proceedings of the International. science and practice conference. (pp. 44-48). Dnipro, NO "Perspektiva" [in Ukrainian].
11. Liashenko, V. I., Liashenko, A. Yu. (2020). Spetsialnyi rehuliatorny rezhym «yedynoho vikna» dlia industrialnykh parkiv: inozemnyi dosvid yak pryklad dlia Ukrainy [Special regulatory regime of the "single window" for industrial parks: foreign experience as an example for Ukraine]. Metody otsinky ta shliakhy stabilizatsii finansovo-ekonomichnoho stanu krain [Assessment methods and ways of stabilizing the financial and economic state of countries]: Proceedings of the All-Ukraine science and practice conference. Kyiv, NGO "Kyiv Economic Scientific Center" [in Ukrainian].
12. Liashenko, V. I., Liashenko, A. Yu. (2019). Podatkovi rezhymy industrialnykh parkiv: inozemnyi dosvid ta perspektyvy dlia Ukrainy [Tax regimes of industrial parks: foreign experience and prospects for Ukraine]. Upravlinnia publichnymy finansamy ta problemy zabezpechennia natsionalnoi ekonomichnoi bezpeky [Management of public finances and problems of ensuring national economic security]: Proceedings of the Tax Congress. Irpin, SFS University of Ukraine [in Ukrainian].
13. Liashenko, V. I., Liashenko, A. Yu. (2019). Zarubizhnyi dosvid nadannia mytynykh pilh pidpriemstvam-uchasnykam industrialnykh parkiv: vysnovky dlia Ukrainy [Foreign experience of granting customs privileges to enterprises in the industrial parks: conclusions for Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 1, pp. 57-68. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1\(55\)-57-68](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1(55)-57-68) [in Ukrainian].

14. Melnyk, O. S. (2014). Stan i problemy rozvytku innovatsiinoho pidpriemnytstva y naukovo-tekhnichnoi diialnosti: paragraf 4.2.1 [The state and problems of the development of innovative entrepreneurship and scientific and technical activity: paragraph 4.2.1]. *Pershyi etap modernizatsii ekonomiky Ukrainy: dosvid ta problemy* [The first stage of modernization of the economy of Ukraine: experience and problems]. (pp. 567-574). Zaporizhzhia [in Ukrainian].
15. Osadcha, N. (2016). Problemni aspekty stvorennia rehionalnykh innovatsiinykh system ta zaluchennia investytsii v ekonomiku Ukrainy [Problem Aspects of Creation of Re-gional Innovative Systems and Bringing in of Investments in Economy of Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 1(43), pp. 142-149 [in Ukrainian].
16. Benovska, L. Ya. (2014). Industrialni parky yak instrument rozvytku rehionalnoi ekonomiky: teoretychni aspekty [Industrial parks as a tool for the development of the regional economy: theoretical aspects]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, Issue 3, pp. 509–517 [in Ukrainian].
17. Halasiuk, V. V. (2018). Industrialni parky: svitovyi dosvid ta perspektyvy stvorennia v Ukraini [Industrial parks: world experience and prospects for creation in Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, Vol. 28, No. 1, pp. 40–50. Ternopil, Polygraph Publishing House "Econ. Dumka" [in Ukrainian].
18. Vyshnevskiy V. P. Hlobalna neointustrializatsiia ta yii uroky dlia Ukrainy [Global neo-industrialization and its lessons for Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 8 (657), pp. 26-43. [in Ukrainian].
19. Cherevatskyi, D. Yu., Soldak, M. O., Liakh, O. V., Zaloznova, Yu. S. et al. (2020). Tsyrkuliarna smart-spetsializatsiia staropromyslovykh shakhtarskykh rehioniv Ukrainy [Circular smart specialization of old industrial mining regions of Ukraine]. Kyiv, IIE of NAS of Ukraine [in Ukrainian].
20. Amosha, O. I., Shevtsova, H. Z., Shvets, N. V. (2019). Peredumovy smart-spetsializatsii Donetsko-Prydniprovskoho makrorehionu na osnovi rozvytku khimichnogo vyrobnytstva [Prerequisites for smart specialization of Donetsk-Prydniprovsky macro-region based on chemical production development]. *Econ. promisl.*, 3, pp. 5-33. DOI: <https://doi.org/10.15407/econindustry2019.03.005> [in Ukrainian].
21. Novikova, O. F., Amosha, O. I., Antoniuk, V. P. et al. (2012). Stalyi rozvytok promysloвого rehionu: sotsialni aspekty [Sustainable development of the industrial region: social aspects]. Donetsk, IIE of NAS of Ukraine. 534 p. [in Ukrainian].
22. Vyshnevskiy, O. S. (2018). Zahalna teoriia stratehuvannia: vid paradyhmy do praktyky vykorystannia [General theory of strategy: from paradigm to practical use]. Kyiv, IIE of NAS of Ukraine. 156 p. [in Ukrainian].
23. Maier, G., Trippel, M. (2011). New Path Creation in Old Industrial Regions The Case of the Software Park Hagenberg in the Province of Upper Austria. *Paper prepared for the 51st European Congress of the Regional Science Association International* (30th August – 3rd September 2011, Barcelona, Spain).
24. Martin, R., Sunley, P. (2006). Path dependence and regional economic evolution. *Journal of Economic Geography*, No. 6(4), pp. 395–437.
25. Andrii Dliach. (2022). ZN.UA. URL: https://zn.ua/ukr/author/andrii_dliach [in Ukrainian].
26. Yehorov, I. Yu., Boiko, O. M., Hryha, V. Yu. (2015). Industrialni parky v Ukraini: problemy stanovlennia ta perspektyvy rozvytku [Industrial parks in Ukraine: problems of formation and development prospects]. Kyiv, N.p. 139 p. [in Ukrainian].
27. Huzhva, I. Yu. (2015). Ukraina v hlobalnii torhivli [Ukraine in global trade]. Kyiv. Zovnishnia torhivlia. 235 p. [in Ukrainian].
28. Fond Derzhavnoho maina Ukrainy [State Property Fund of Ukraine]. Retrieved from <https://www.spfu.gov.ua/ua/news/9187.html> [in Ukrainian].
29. KSE Institune. Retrieved from <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/> [in Ukrainian].
30. Borodina, O. A., Liashenko, V. I. (2022). Povoienne vidnovlennia ekonomiky: svitovyi dosvid ta sproba yoho adaptatsii dlia Ukrainy [Post-War Economic Recovery: World Experience and Attempt to Adapt it for Ukraine]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (42), pp. 121-134. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).121-134](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).121-134) [in Ukrainian].
31. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo stvorennia spryiatlyvykh umov dlia diialnosti industrialnykh parkiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.06.2022 r. №2330 – IX [On amendments to the Tax Code of Ukraine regarding the creation of favorable conditions for the activity of industrial parks in Ukraine: Law of Ukraine dated June 21, 2022 No. 2330 – IX]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-IX#Text> [in Ukrainian].
32. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [Ministry of Economy of Ukraine]. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=89021064-f8aa-4a9a-90ae-e871ac79836b&title=DoRestruVkluchenoScheDvaIndustrialniParkiULvivskiiTaTernopilskiiOblastiakh> [in Ukrainian].
33. Chyrychenko, Yu. V., Kotko, O. K. (2014). Problemy stvorennia ta funktsionuvannia industrialnykh parkiv: analiz ta implementatsiia svitovoho dosvidu [Problems of creation and operation of industrial parks: analysis and implementation of world experience]. *Visnyk AMSU. Seriya: Ekonomika – Bulletin of AMSU. Series: Economy*, 1 (51), pp. 7-82 [in Ukrainian].
34. Revenue statistics – tax structures. *OECD*. Retrieved from <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/corporate-tax-statistics-database.htm>.
35. Mizhnarodnyi indeks podatkovoi konkurentospromozhnosti-2022 [International tax competitiveness index-2022]. Retrieved from <https://taxfoundation.org/2022-international-tax-competitiveness-index/> [in Ukrainian].
36. The World Bank. Doing business 2004-2022. Retrieved from <https://archive.doingbusiness.org/en/doingbusiness>.
37. The World Bank. Countries and Economies. Retrieved from <https://data.worldbank.org/country>.
38. Czym jest estoński CIT i komu przysługuje? [What is Estonian CIT and who is entitled to it?]. Retrieved from <https://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/8076597,cit-estonski-co-to-jest-na-czym-polega-podatek-w-polsce.html> [in Polish].
39. Estoński CIT 2.0. Praktyczny przewodnik dla biznesu [Estonian CIT 2.0. A practical guide for business]. Retrieved from https://poland-consult.com/wp-content/uploads/2022/06/estonski_cit_2-0.pdf.
40. Zmiana zasad opodatkowania częściowego wycofania wkładu ze spółki osobowej [Change in the taxation rules for partial withdrawal of a contribution from a partnership]. Retrieved from <https://www.pit.pl/aktualnosci/zmiana-zasad-opodatkowania-czesciowego-wycofania-wkladu-ze-spolki-osobowej-1006943> [in Polish].
41. World Trade Organization. Retrieved from https://www.wto.org/english/tratop_e/tpr_e/tp510_e.htm.

Ляшенко В. І., Бородіна О. А., Ліщук О. В. Податок на виведений капітал як спеціальний режим стимулювання реінвестицій в індустріальних парках повоєнної України

Дослідження статті присвячено розгляду спеціальних режимів податкового стимулювання роботи мережі індустріальних парків у повоєнному економічному розвитку України. Проведено дослідження досвіду впровадження податку на виведений капітал як експериментального, але ефективного у країнах-сусідах (Прибалтійські країни, Польща, Македонія, Грузія тощо). Особливої уваги набуло вивчення особливостей використання та модернізації податку на виведений капітал у Польщі. Проведено аналіз переваг та недоліків його реалізації у польській економічній інфраструктурі, наведено порівняльний аналіз традиційного та нового оподаткування, продемонстровано наявність кількісних та якісних переваг нового режиму оподаткування у певних умовах господарювання. Проілюстровано залежність обсягу прямих іноземних інвестицій щодо промислових індустріальних парків у зв'язку з оптимізацією фіскального режиму в країнах ЄС та Азії.

З огляду на результати дослідження надано дієві рекомендації щодо впровадження податку на виведений капітал в умовах відбудови повоєнної економіки України.

Ключові слова: повоєнний розвиток, індустріальні парки, спеціальні фіскальні режими, податок на виведений капітал.

Liashenko V. I., Borodina O. A., Lishchuk O. V. Tax on Withdrawn Capital as a Special Regime for Stimulating Reinvestments in Industrial Parks of Post-War Ukraine

The study of the article is devoted to the consideration of special regimes of tax incentives for the operation of the network of industrial parks in the post-war economic development of Ukraine. A study of the experience of implementing a tax on withdrawn capital as an experimental but effective one in neighboring countries (Baltic countries, Poland, Macedonia, Georgia, etc.) was conducted. Particular attention was paid to the study of the peculiarities of the use and modernization of the tax on withdrawn capital in Poland. An analysis of the advantages and disadvantages of its implementation in the Polish economic infrastructure is carried out, a comparative analysis of traditional and new taxation is provided, the presence of quantitative and qualitative advantages of the new taxation regime in certain business conditions is demonstrated. The dependence of the volume of direct foreign investments on industrial parks in connection with the optimization of the fiscal regime in EU and Asian countries is illustrated.

In view of the results of the study, effective recommendations were given regarding the introduction of a tax on withdrawn capital in the conditions of reconstruction of the post-war economy of Ukraine.

Keywords: post-war development, industrial parks, special fiscal regimes, tax on withdrawn capital.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла до редакції 14.09.2022